

**Република Србија
РЕГУЛАТОРНО ТЕЛО
ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ МЕДИЈЕ**

**Број: 05-1652/14/16-24
Датум: 07.06.2016. године
Београд**

РЕЕМИТОВАЊЕ СТРАНИХ ТВ ПРОГРАМА У СРБИЈИ

У правном поретку Републике Србије гарантује се слобода пријема и реемитовања програма из држава чланица Европске уније (ЕУ) и држава чланица Европске конвенције о прекограничној телевизији (Конвенција). То значи да ТВ програми за које је надлежан орган у држави чланици ЕУ или држави чланици Конвенције издао дозволу за емитовање програма (или дозволу за пружање медијске услуге) могу слободно да се реемитују на територији наше земље. Стога није могуће за њих тражити прибављање наше дозволе, односно захтевати прекид реемитовања програма зато што није издата наша дозвола. Дакле, и наша држава, као и највећи део других европских држава, дужна је да не спречава и не отежава присуство иностраних ТВ програма који потичу из наведених европских држава.

Наведена слобода јемчи се Законом о електронским медијима (члан 46.) и Европском конвенцијом о прекограничној телевизији (члан 4.) коју је наша држава ратификовала. Исто тако, као кандидат за чланство у Европској унији (ЕУ) и потписница Споразума о стабилизацији и придруживању, прописи Србије у области електронских медија морају бити усклађени са правом ЕУ, чија Директива о аудио-визуелним медијским услугама (Директива) исто тако јемчи слободу пријема и реемитовања програма ТВ станица из ЕУ (члан 3.).

Посебно треба напоменути да је на примену Конвенције стављен фактички мораторијум и да се Стални комитет, као тело задужено за надзор над њеном применом, не састаје, због тога што је ЕУ оценила да је за функционисање система прекограничног ТВ емитовања у Европи довољно да постоји прави оквир који је поставила Директива.

Слобода пријема и реемитовања представља својеврсну тековину европског медијског права и уведена је на европско правно подручје још крајем 80-тих година прошлог века. То је учињено тако што је путем Директиве и Конвенције установљено **начело државе порекла**, које подразумева следеће:

ако је одређена компанија (ПМУ) добила у некој од држава чланица дозволу да пружа медијску услугу на њу се примењују само прописи државе у којој је основана и њен програм може да се реемитује без било каквих препрека у свим државама чланицама (највећи део Европе), под условом да је држава чланица која је издала дозволу прихватила минималне стандарде који су утврђени Директивом, односно Конвенцијом (поштовање достојанства, забрана говора мржње, заштита малолетника, правила рекламирања, промоција европских АВ дела итд.).

Трг Николе Пашића 5 – 11000 Београд – Србија – тел: 011/2028 700, 011/3033 245 – факс: 011/2028 745
www.rra.org.rs – e-mail: office@rra.org.rs – ПИБ: 102945724 – Матични број: 17488554

Према члану 3. Директиве и члану 46. ст. 2. и 4. Закона о електронским медијима, остваривање ове слободе може се привремено суспендовати (обустављање реемитовања) само због разлога који се односе на говор мржње и заштиту малолетника (линеарне медијске услуге) или на очување јавног поретка, заштиту малолетника, људског достојанства, јавног здравља, јавне безбедности, потрошача и инвеститора (нелинеарне медијске услуге), **али не и због тога што се у телевизијском програму страног ПМУ емитују рекламе из државе ка чијем становништву је програм усмерен, па самим тим и рекламе српских компанија.**

Сходно наведеном, свака држава чланица је **дужна** да страном ПМУ, који задовољава наведене минималне услове, омогући да се његов програм реемитује на њеној територији, без обзира да ли је програм тог ПМУ посебно намењен становништву те државе чланице, да ли се емитује на страном језику или језику те државе чланице, да ли се у његовом програму емитују стране или домаће рекламе и др. **Дакле, у складу са применом наведеног начела одређени ПМУ може у једној држави чланици да добије дозволу за ТВ програм који је посебно намењен становништву на територији друге државе чланице, а та друга држава је, поштујући слободу пријема и реемитовања, дужна да не омета реемитовање тог програма на својој територији.**

Реч је о пракси која је веома развијена у Европи, па тако низ већих компанија има своје седиште у једној од држава чланица у којој су прибавиле дозволе за пружање медијске услуге на основу којих емитују програме посебно намењене грађанима у другим државама. То им значајно олакшава пословање, будући да могу да изаберу пословно окружење које им највише одговара и да примењујући правила само једне државе емитују своје ТВ програме широм Европе. На пример, компанија Discovery Communications Europe има своје седиште у Великој Британији где је од британског регулаторног тела прибавила преко 100 дозвола за пружање медијских услуга за ТВ програме који су посебно намењени становништву других држава чланица, на пример: програми под називом Discovery Channel имају преко 20 верзија које су посебно намењене одређеним државама (Чешка, Румунија, Мађарска, Ирска, Данска, Србија, Хрватска, Грчка, Италија, Шпанија итд.) и за њих је издато исто толико дозвола тако што је за сваки програм намењен некој европској држави издата једна дозвола. Потом, највећи број ТВ програма који су доступни и веома гледани у Ирској добио је дозволу у Великој Британији, иако је њихов програм у целости намењен ирским грађанима. РТЛ као једна од највећих и најгледанијих приватних телевизија у Холандији већ деценијама има дозволу издату у Луксембургу, иако се радна снага која га производи, пословни простори и техника налазе у Холандији и у целости је намењен њеним грађанима.

Иста је ствар и са другим већим компанијама чији су ТВ програми присутни на нашем тржишту. Fox International Channels је од бугарског регулаторног тела прибавио низ дозвола за неколико ТВ програма који су посебно намењени балканским државама (БиХ, Македонија, Словенија, Србија, Хрватска), а од италијанског регулаторног тела дозволе за програме посебно намењене Пољској, Литванији, Естонији, Летонији и др. Тако је и компанија United Media у Луксембургу прибавила преко 30 дозвола за своје програме SK Sport Klub 1, 2, 3, 4, 5 и 6, SK Sport Klub и SK Golf и сваки од тих програма има своје верзије за Словенију, Србију и Хрватску, а неки и за Црну Гору, при чему је за сваки од њих у Луксембургу издата посебна дозвола. Исто тако, компанија Adria News је у Луксембургу прибавила три дозволе за своје програм N1, а

производи три верзије тог програма за Бих, Србију и Хрватску и за сваку верзију издата је посебна дозвола. Сагласно слободи пријема и реемитовања и начелу државе порекла, сваки од ових телевизијских програма може бити слободно реемитован у државама чијем становништву је намењен, на језику који се говори у тој држави или преведен на тај језик, са или без реклама компанија које су из те државе и сл.

Оно што се често истиче као примедба јесте да се програми Sport Klub и N1 производе уз ангажовање наше радне снаге и да се студио и друге просторије за производњу дела програма налазе на територији Србије, као и да је то недозвољено и да би ти програми морали да имају дозволу издату од стране нашег регулаторног тела.

Закон о електронским медијима (члан 45.) у погледу овог питања полази од одредаба Директиве, те прописује да одређени ПМУ може бити у надлежности Републике Србије:

- ако има седиште у Србији и ако се у Србији доносе уредничке одлуке;
- ако има седиште у Србији, а уредничке одлуке се доносе у држави чланици ЕУ, под условом да значајан део његове радне снаге ради у Србији;
- ако има седиште у Србији и уредничке одлуке се доносе у држави чланици ЕУ, а значајан део његове радне снаге ради у Србији и тој држави чланици ЕУ;
- ако има седиште у Србији, уредничке одлуке се доносе у држави чланици ЕУ и значајан део његове радне снаге не ради ни у Србији ни у тој држави чланици, под условом да је првобитно започео своју делатност, у складу са законом, у Србији и да држава стабилну и ефективну везу са српском привредом.

Овде је реч о критеријумима који се примарно примењују ради утврђивања надлежности Србије, а постоје секундарни и терцијарни критеријуми који се примењују ако није могуће утврдити надлежност на основу примарних. Случајеви који су се до сада јављали у Србији били су такви да је надлежност било могуће утврдити на основу неког од примарних критеријума.

Дакле, **да би ПМУ био у нашој надлежности, он мора у било ком случају имати седиште у Србији**, без обзира на то да ли се уредничке одлуке доносе у Србији или држави чланици ЕУ и без обзира на то да ли значајан део радне снаге ради у Србији или држави чланици ЕУ. То значи да се ни у једном од наведених случајева не може констатовати да постоји надлежност Србије, будући да стране компаније који објављују програм Sport Klub и N1 немају седиште у Србији, већ у Луксембургу.

Осим тога, из правних решења која су у погледу утврђивања надлежности прихваћена на нивоу ЕУ проистиче да се не може сматрати забрањеном праксом да одређени ПМУ има седиште у једној држави, а да се његова радна снага, техника, студио и др. налазе другој држави ка чијем становништву је програм и усмерен. Наиме, Директива, па самим тим и Закон о електронским медијима, ни у ком случају не одређују усмереност програма ка становништву одређене државе као основ за утврђивање надлежности, нити забрањују могућност да се разликују локација седишта, доношења уредничких одлука и радне снаге.

У вези са правилима која уређују питање слободе пријема и реемитовања треба посебно указати на правила Закона о електронским медијима, којима се ближе одређује шта представља реемитовање и када ће се посебно сматрати да реемитовање не постоји.

Реemitовање се дефинише као преузимање и истовремено емитовање комплетних непромењених аудио-визуелних услуга комерцијалног или другог програмског садржаја без мењања и прекрајања, убацивања било којих других садржаја (прилози, рубрике, рекламе, огласи, репортаже) – (члан 4. тачка 29). Посебно је прописано да реemitовање не постоји ако је изворни програм измењен (прекинут ток сигнала) објављивањем аудио-визуелне комерцијалне комуникације или другог програмског садржаја који није део изворног програма (члан 74. став 3.).

Треба напоменути да је у време писања закона (2014. година) постојало опште уверење код стручне и шире јавности да се инострани програми који садрже домаће рекламе прекрајају, тако што оператор или неко други мења сигнал и у изворни програм умеће домаће рекламе. Због тога је слично решење, на инсистирање одређеног броја представника домаћих ПМУ, унето и у нови Закон о оглашавању: оглашавање у програмима који се реemitују на територији Републике Србије у складу са прописима о електронским медијима и одредбама Европске конвенције о прекограничној телевизији ("Службени гласник РС - Међународни уговори", број 42/09) дозвољено је само ако је то оглашавање саставни део изворног програма, односно ако таквим оглашавањем није измењен или прекрајан изворни програм (прекинут ток сигнала) – (члан 27. став 3.).

На основу радњи које су предузели запослени у стручној служби Регулатора, радњи Министарства трговине, туризма и телекомуникација и обавештења која су нам доставила инострана регулаторна тела и страни ПМУ, није могуће закључити да ли се програм страних ПМУ прекраја уметањем домаћих реклама.

Из обавештења које су нам доставили Министарство трговине, туризма и телекомуникација – Сектор тржишне инспекције проистиче да домаће компаније (оглашивачи) уговоре о куповини рекламног простора у програмима страних ПМУ (TLC, DISCOVERY, AXN, SPORT KLUB) закључују са домаћим компанијама Cas Media Београд и United Media Београд које у своје име а за рачун страних ПМУ продају рекламни простор у њиховом програму, док једино компанија Fox International Channels Бугарска директно продаје у Србији рекламни простор у свом програму. У поступку спроведене контроле наведено министарство није нашло повреде одредаба Закона о оглашавању и Закона о трговини.

Осим тога, према обавештењу које смо добили од компаније Fox International Channels Бугарска, сви програмски садржаји, укључујући и рекламе, представљају део изворне програмске шеме, а програми се „пакују“ у Софији и емитују у неизмењеном облику (без било каквог мењања сигнала) на територији Републике Србије. У вези са начином на који продају рекламни простор у свом програму, навели су да уговоре о продаји простора Fox International Channels Бугарска директно закључује са домаћим агенцијама за продају рекламног простора.

На основу информација које смо добили очигледно је да страни ПМУ рекламни простор у свом програму продају у Србији самостално или посредством домаћих компанија које су у том циљу основане. Када је реч о могућности прекрајања програма, тешко се може замислити ситуација у којој би се ти програми прекрајали на територији Србије, будући да се идентични програми страних ПМУ реemitују у свим кабловским и ИПТВ системима на територији Србије. То би подразумевало да посебне компаније у сарадњи са страним ПМУ мењају сигнал на територији Србије и онда га дотурају до оператора који га даље дистрибуирају крајњим корисницима или пак да сви оператори

у сарадњи са страним ПМУ мењају сигнал и онда га даље дистрибуирају крајњим корисницима. Обе могућности су мало вероватне, будући да би изискивале додатне непотребне трошкове и радње у вези са дистрибуцијом сигнала, и истовремено би представљале много сложенији начин рада од оног који је компанија Fox International Channels Бугарска описала. Наиме, много је једноставније и јефтиније програм, заједно са рекламама које су послате из Србије, „упаковати“ у Бугарској и таквог га, у складу са дозволом која је добијена у Бугарској, емитовати у Србији, него један програм (сигнал) емитовати из Бугарске и онда га на територији Србије мењати и тек након тога га чинити доступним крајњим корисницима.

Посебно питање представљају страни ПМУ који су у продукцији свог програма ангажовали део радне снаге у Србији (N1 и SPORT KLUB). Наиме, јасно је да они као и други страни ПМУ рекламни простор продају у Србији, али у погледу њих постоји недоумица на који начин и где „пакују“ програм, будући да им се студио и део радне снаге налазе у Србији, Хрватској, БиХ, Словенији, а седиште у Луксембургу, где су и добили дозволе за пружање медијске услуге. Имајући у виду наведену дилему, Регулатор је поставио одговарајућа питања United Media Луксембург (SPORT KLUB) и Adria News (N1) – где се „пакује“ програм и на који начин се продаје рекламни простор у програму који се реемитује у Србији.

Према обавештењу које смо добили од компаније Adria News s.a.r.l.- N1, сигнали „живих“ програма који се производе у Београду, Сарајеву и Загребу се по налогу уређивачког борда, шаљу у „playout room“ у Љубљани, где се врши режија, тј. „паковање“ програма са другим садржајима (прилози, рубрике, рекламе, репортаже) и формира финална верзија програма N1. Наиме, ради се о три финалне верзије: N1 за Србију, N1 за Хрватску и N1 за БиХ. Сигнал програма N1 се одашиље у „Encoding Room“ у Љубљани у којој се врши енкодирање финалне верзије сигнала програма N1, пре његове испоруке сервис провајдерима. Adria News s.a.r.l. је у обавештењу навела да продају рекламног простора за оглашавање српских оглашивача, врши преко фирме „Cas Media“ d.o.o. из Београда са којом имају закључен уговор. Убацивање реклама у програм N1 се врши у „playout room“ у Љубљани.

Компанија United Media s.a.r.l., Луксембург, обавестила је Регулатора да се од стране сервис провајдера на територији Републике Србије преузима и истовремено емитује комплетна неизмењена аудио-визуелна услуга изворног програма SPORT KLUB, у складу са издатом дозволом регулаторног тела из Луксембурга. Наиме, начин „паковања“ програма, његова дистрибуција као и продаја рекламног простора идентични су као и код програма N1.

Сигнал „живог“ програма, који се производи у Београду, се по налогу United Media, Луксембург, заједно са другим сигнаlima „живих“ програма произведеним у другим земљама, шаљу у „playout room“ у Љубљани, где се врши режија, тј. „паковање“ програма са другим садржајима (прилози, рубрике, рекламе, репортаже) и формира финална верзија програма SPORT KLUB. Наиме, ради се више финалних верзија, у зависности од назива канала и језика на коме се програм емитује (SPORT KLUB 1- верзија за Србију, SPORT KLUB 3- верзија за Србију и Хрватску). Сигнал програма SPORT KLUB се одашиље у „Encoding Room“ у Љубљани у којој се врши енкодирање финалне верзије сигнала програма SPORT KLUB, пре његове испоруке сервис провајдерима. United Media s.a.r.l. је у обавештењу Регулатору, навела да продају рекламног простора за оглашавање српских оглашивача, врши преко фирме „Cas

Media“d.o.o. из Београда са којом имају закључен уговор. Убацивање реклама у програм SPORT KLUB се врши у „playout room“ у Љубљани, Словенија.

На основу наведеног може се извести неколико закључака:

- дозвољено је да страна компанија код страног регулаторног тела прибави дозволу за пружање медијске услуге која је посебно усмерена на територију Србије;
- дозвољено је да такав програм буде емитован на српском језику;
- дозвољено је да се у таквом програму емитују рекламе српских компанија;
- дозвољено је да та компанија има студио у Србији и да ангажује радну снагу у Србији у продукцији таквог програма;
- на основу радњи које је Регулатор до сада предузео није утврђено да се програм било ког од страних ПМУ преkraја (прекидање тога сигнала), тако што се у програм умећу рекламе домаћих компанија;
- сходно члану 45. Закона о електронским медијима, ниједна инострана компанија (ПМУ) чији се програм реемитује у Србији са домаћим рекламама не може бити у надлежности Србије, будући да нема седиште у Србији, иако су неке од њих ангажовале радну снагу и имају ТВ студио у Србији.

**Регулаторно тело за електронске медије
Заменик председника Савета**

Горан Петровић